

An-Naba'i

Description

????????? ??????? ?????????????? ??????????????

78:1

?????? ??????????????????????

?????waa'ee maalii?????????????wal-gaafatu?

Waa'ee maalii wal gaafatuu?

78:2

????? ?????????? ??????????????

????Waa'ee?????????oduu?????????guddaa

Waa'ee oduu guddaa

78:3

????????? ??? ?????? ??????????????????

?????kan????isaan????isa keessatti?????????wal-dhaban.

Kan isaan isa keessatti wal dhaban.

78:4

????????? ??????????????????

?????lakki?????????gara fuunduraatti ni beeku

Lakki, gara fuunduraatti ni beeku.

78:5

????? ?????? ??????????????????

?????ammas?????lakki????????????gara fuunduraatti ni beeku

Ammas lakki, gara fuunduraatti ni beeku.

Tafsiira (1-5)

"Waa'ee maalii wal gaafatuu?" kana jechuun namoonni keeyyatootaa fi ragaalee Rabbitti hin amannee fi kijibsiisan waa'ee maali ilaachisee wal gaafatu? Ergasii wanta wal gaafatan itti aanse ni ibse: "Waa'ee oduu guddaa," kana jechuun oduu guddaa kan ta'e "du'aan booda kaafamu fi wanta Guyyaa Qiyaamaa adeemsifamu" ilaachisee wal gaafatu.

"Kan isaan keessatti wal dhaban." Oduun Guddaan kuni (Qiyaamaan) haqa gara fuunduraatti dhufu ta'ee osoo jiru, isa ilaachisee gargar ta'an. Isaan keessaa Qiyaamatti kan amanutu jira, isaan keessaa kan shakkuutu jira, isaan keessaa immoo guutumaan guututti kan itti hin amannee fi kijibsiisutu jira.

"Lakki, gara fuunduraatti ni beeku. Ammas lakki! gara fuunduraatti ni beeku."

"Lakki," Kana jechuun dhimmichi akka warroonni du'aan booda kaafamutti hin amanne odeessanii miti. Du'aan booda kaafamuun haqa dirqamaan gara fuunduraatti dhufuudha. Yommuu du'an waa'ee Aakhirah ilaachise haqa ta'u ni beeku. Sababni isaas, teesson isaanii Jahannam keessatti isaanitti mul'ifama. Du'aan boodas erga kaafamanii Qiyaamaa ilaachisee wanti isaan kijbsisaa turan haqa shakkiin keessa hin jirre ta'u ni beeku. Sababni isaas, erga kijibsiisaa turanii booda haala Aakhirah ijaan ni argu. Wanta argan kana immoo gonkumaa kijibsiisu hin danda'an. Ergasii adabbii (azaaba) kijibsiisaa turanitti humnaan oofamuun achi keessatti azzabamu (adabamu). Itti aanse ragaalee du'aan booda kaafamu agarsiisanii fi qananiiwwan namoota irratti oole ibsa:

78:6

???????? ?????????? ?????????? ?????????? ??????????

?????Sila hin?????Nuti goone????dachii????afaa
(firaasha)

Sila Nuti dachii afaa (firaasha) hin goonee?

Tafsiira

Kuni gaafi warra Guyyaa Qiyaamaa kijibsiisan irraa mirkanefanna ittiin barbaadaniidha. Rabbiin subhaanahu wa ta'aala dachii afaa ykn firaasha jirenya namootaatiif gaarii taate godhe. Namoonni haala salphaan ishii keessa jiraatu, haajaa isaanii guuttatu. Dachiin faayda fi bu'aa baay'ee lakkawwame hin xumuramne qabdi. Dachii garmalee bal'attuu fi jirenya lubbu-qabeenyitiif kan mijeesse, jirenya lammataa keessatti namoota du'an kaasu irratti danda'aadha. Sababni isaas, dachiin garmalee guddoo fi bal'oodha. Namoonni immoo xixiqoleedha. Wanta garmalee guddaa kan uumee wanta xiqqaa uumun isatti ni ulfaataa?

78:7

????????????????? ??????????????

?????????????gaarreenis?????????shikaali,

Gaarreenis shikaali [hin goonee]?

Tafsiira

Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa dachiin akka hin sochoone fi hin kirkirre gaarreen shikaali tasgabbeessu godhe. Shikaali jechuun muka xiqqaa jalli isaa xiloo horii itti hidhuuf gara lafaatti gadi suuqamudha. Akkasumas, yeroo cidhaa ykn du'aa dukkaana yommuu dhaaban caafi isaa shikaalitti hidhan. Shikaalin kuni dukkaanni akka hin daaqne ykn hin sochoone eega. Haaluma kanaan, gaarreenis dachii daaqu fi socho'uu irraa eegu.

78:8

????????????????? ??????????????

????????????? isin uumne?????????cimdi,

Cimdiis goonee isin uumne.

Tafsiira

Kana jechuun tokko kan biraatti akka tasgabbaa'u fi horteen itti fuftuuf dhiiraa fi dubartii gochuun isin uumne. Akkasumas, tokko kan biraatti dabalamuun mi'aa qunnamti waliraa argatu. Kuni qananii guddaa Rabbii kana godhe galateefachu barbaachisuudha. Isa galateefachu keessaa tokko wanta Inni beeksiseetti amanuu fi ajaja Isaatti buluudha. Akkasumas, cimdi gochuun uumuu kana keessa mallattoo du'aan booda kaafamuun akka jiru agarsiisutu jira. Humna wal hormaataatiin uumama namaa ajaa'ibaa kana Kan argamsiise, wantuma uumama kana fakkaatu argamsiisuu irratti danda'aadha. *Akkuma garaa haadhaa keessatti nama uumee gara addunyaa tanaatti baase, Guyyaa Qiyaamaas garaa dachii keessatti nama uumuun kaasuu irratti danda'aadha.*

78:9

????????????? ??????????????

????????? goone?????????hirriba keessan??????boqonnaa,

Hirriba keessanis boqonnaa goone.

Tafsiira

Kana jechuun hirriba keessan isiniif boqonnaa goone. Kana keessa qananii hirribaatu jira. Guyyaa yommuu ifaajaa fi carraaqaa oolan qaamni isaanii ni dadhaba. Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa filannoo namaatin ala hirribni akka isatti dhufu gochuun dadhabpii kana irraa oofa. Ergasii namni kuni boqonnaa argata. Sababa hirribaatin anniisaa fi humna haarawa horata. Namni halkan guutuu

hojjachuuf jecha hirriba malee buluuf osoo yaale, dirqamaan hirribni isatti dhufuuu isa kuffisa. Kunis boqonnaa akka argatuuf rahmata Rabbiin irraa isaaf ta'eedha. Gama biraatin, namoonni yommuu badii hojjatanii fi Rabbiin faalleessan, halkan guutuu yeroo hirriba itti dhabantu jira. Sababa kanaan, guyyaa boqonnaa fi tasgabbii hin argatan. Kanaafu, hirribni qananii guddaa galata barbaachisuudha. Galanni kunis kan ta'u, Rabbii olta'aa hirriba kana boqonna namaaf godhetti amanuu, wanta Inni beeksisetti amanuu fi Isaaf ajajamuudha.

Ammas, hirriba keessa ragaa du'aan booda kaafamu agarsiisutu jira. Akkuma jedhamu, hirribni obbolleessa du'aati. Namni rafe hanga dammaquutti akka nama du'eeti. Akkuma nama du'ee wanta naannoo isaatti raawwatamu hin beeku. Yommuu hirribaa dammaqu nama jiraa ta'ee deema. Namni du'ees qabrii keessa akkuma nama rafuu yeroo dheeraaf tura. Ergasii Guyyaa Qiyaamaa lubbuun isatti deebi'uun ni kaafama. Kanaafi, Guyyaa Qiyaamaa yommuu kaafaman,

قالُوا يَوْمَ لَنَا مِنْ بَعْدِ هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ

الْمُرْسَلُونَ

Ni jedhu, 'Yaa badii keenya! Iddoo hirribaa keenya irraa eenyutu nu dammaqsee?' 'Kuni waan Rahmaan waadaa galeedha, Ergamtoonis dhugaa dubbatanii jiru.' [jedhama]." (suuratu Yaasin 36:52)

78:10

????????????? ??????? ??????????

?????????goone????????halkan????????uffata,

Halkanis uffata goone.

Tafsiira

Kana jechuun akkuma uffanni qaama haguugu halkanis kan waa haguugu goone. Akkuma uffanni qaama haguugu, halkanis nama haguuga. Namni wanta guyyaa hojjachuuf hin barbaanne halkan addatti bahee hojjata. Sababni isaas, guyyaa akka ijji namaa isa argitu hin barbaadu. Garuu halkan akka uffataatti waan nama haguuguuf, ijji namaa wanta inni hojjatu hin agartu. Ammas, akkuma uffanni qaamaaf mijaawaa ta'e, halkanis boqonnaaf mijaawadha- uffata gaarii yommuu uffatan mijaa'inni fi boqonnaan namatti dhagahama. Haaluma kanaan halkan gara hundaan nama marsuun boqonnaa namaaf ta'a. Guyyaa caalaa hirriba rafuuf halkan mijaawadha.

78:11

????????????? ??????? ??????????

?????????goone????????guyyaa????????yeroo jireenyaa,

Guyyaas yeroo jirenyaa goone.

Tafsiira

Kana jechuun guyyaas yeroo namoonni galii jirenya isaanii itti argatan goone. Halkan caalaa guyyaan yeroo mijawaa namoonni soorataa fi galii isaanii argachuuf itti hojjataniidha. Guyyaas jirenya itti fufsiisuuf akka hojjatan, halkan immoo boqonna akka argataniif gochuun dhugumatti qananii guddaa galata barbaachisuudha. Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa ni jedha:

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

“Akka isa keessatti boqattanii fi tola Isaa irraa akka barbaaddattaniif, akkasumas akka Isa galateefattaniif rahmata Isaa irraa halkanii fi guyyaas isiniif godhe.” Suuratu Al-Qasas 28:73

Rahmata isiniif gochuu irraa kan ka'e, halkan keessatti boqattanii fi tasgabboftan, guyyaas keessatti tola Isaa irraa itti barbaadattanii fi dalagattan isiniif godhe. Ammas kana keessa ragaa gara Qiyaamaa akeekutu jira. Akkuma Guyyaas oofee halkan fidu ykn halkan oofee guyyaas fidu, jirenya addunyaa tanaa guutumaan guututti jijjiree jirenya lammataa fiduu irratti danda'aadha.

78:12

????????????? ?????????? ??????? ??????????

?????????????ijaarre?????????gubbaa
keessanitti????????torba????????jajjaboo,

Gubbaa keessanittis [samiawan] jajjaboo torba ijaarre.

Tafsiira

Isinii olitti samiawan torba garmalee bal'atan, olfaagatan ijaarsa cimaa fi jabaan ijaarre. Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa samii dachiif xaaraa gochuun dandeetti Isaatin bakkatti qabee. Ishii keessa faayda baay'etu jira. Isaan keessaa urjiileen, jiiyni fi aduun ishii keessa naanna'uun lubbu-qabeenyiif ifa kennu. Osoo ifni aduu jiraachu baate silaa lubbu qabeenyin hin jiraatanu turan. Kanaafi itti aanse ni jedhe, “Duungoo boba'aas goone.”

78:13

????????????? ?????????? ??????????

?????????????goone????????duungoo?????????boba'aa,

Duungoo boba'aas goone

Tafsiira

Kana jechuun samii keessa duungoo boba'aa (aduu) goone. Aduu tana "Siraajan wahhaajaa" jechuun ibse. Siraaj jechuun duungoo ifaa fi hoo'insa kenuudha. Wahhaaj jechuun immoo baay'innaan kan boba'uudha. Kanaafu, aduun duungoo boba'aa ifaa fi hoo'insa kennituudha. Lubbuu qabeenyi dachii irra jiraataniif ifaa fi hoo'insa kenuun tajaajilti.

78:14

????????????????? ??? ?????????????????? ?????? ??????????????

?????????buufne????irraa????????????duumessa?????bishaan????????baay'innaan
dhangala'u,

Duumessa irraas bishaan baay'innaan dhangala'u buufne.

78:15

????????????? ?????? ?????? ??????????????

?????????baasuuf?????isaan (bishaan
kanaan) ?????midhaan????????biqiltoota fi

Isaan (bishaan kanaan) midhaanii fi biqiltoota baasuf [roobsine].

78:16

????????????? ??????????????

?????????Ashaakiltiwwan????????walitti tuutta'an

Ashaakiltiwwan walitti tuutta'anis [baasuuf duumessa irraa bishaan buusne]

Tafsiira (14-16)

Kana jechuun duumessa irraa bokkaa wal duraa duubaan buusun lafa keessaa midhaan, biqiltootaa fi jannata mukkeen ishii wal keessa seenanii fi rukkatan baasne.

"Midhaan" kanneen akka qamadii, garbuu, xaafii, boqqoolloo fi kkf dha. Asitti "Biqiltoonni" wanta magariisa haala jiidhaa ta'een nyaatamaniidha. Kanneen akka margaa, baala, ukaa'a fi kkf. Jecha "Jannata" jedhu, wanta mukkeen, midhaan, firaafiree, laggeen, gamoowwanii fi wanta nafsee gammachisu biroo of keessatti qabateef jecha itti fayyadamaniiidha. Asitti jannata jechuun ashaakilti mukkeeni fi firaafiree adda addaa of keessaa qabduudha. Kunis ragaa cimaa du'aan booda kaafamu agarsiisuudha.

Firii fi sanyii gogaa bishaan itti roobsun lafa keessaa baasu kan danda'e, namootas erga du'anii biyyee ta'anii booda, lafee gogdu irraa lamuu isaan uumuu irratti danda'aadha. Abu Hureeyran akka dabarsetti, Ergamaan Rabbii (SAW)akkana jedhan: "Afuuffi xurumbaa lamaan jidduu afurtama jira." [Namoonni Abu Hureeyraa marsan] ni jedhan, "Yaa Abu Hureyraa, guyyaa afurtama jechuu keeti?" Innis ni jedhe, "Homaa jechuu hin danda'u", Ni jedhan, "Ji'a afurtama jechuu keeti?" Innis ni jedhe, 'Homaa jechuu hin danda'u' Isaanis ni jedhan, "Waggaafurtama jechuu keeti?" Innis ni jedhe, 'Homaa jechuu hin danda'u' 'San booda Rabbiin bishaan samii irraa ni buusa. Ergasii akkuma kuduraan (baaqelan, atarri) biqilu isaanis (namoonnis) ni biqilu. Nama irraa wanti hin tortorre hin jiru lafee takkatti malee. Lafeen sunis Ajbu az-zanabi (lafee eegee)" jedhamti. Guyyaa Qiyaamaa lafee tana irraa uumamni nama ni ijaarrama." [Sahih Muslim 2955 a](#) (Lafeen eegee tuni lafee gara taa'a irratti argamtuudha.)

Qananiwwanii fi mallattooleen armaan olii dandeetti, ogummaa fi beekumsa Rabbii subhaanahu hubatanii Qiyaamaatti akka amananii fi Isaaf galata galchan nama taasisa.

78:17

?????? ?????? ?????????? ?????? ??????????????

?????dhugumatti?????Guyyaa????????Addaan
Baasu????ta'e?????????yeroo beellamamaa,

Dhugumatti, Guyyaan Addaan Baasu yeroo beellamamaa ta'eedha.

78:18

????????? ??????? ??? ???????? ?????????????? ??????????????

?????Guyyaa?????afuufame???keessa?????xurunbaa?????????is in
dhuftan????????garee gareen,

Guyyaa Xurunbaan afuufamee isin garee gareen dhuftaniidha.

78:19

????????????? ?????????????? ?????????? ??????????????

?????????banamte?????????samiin????????taate????????hulaawwan,

Samiinis banamtee hulaawwan taatudha

78:20

????????????? ?????????? ?????????? ??????????

?????????deemsifamte????????gaarreen????????taate????????siribdu

Gaarreenis deemsifamanii siribdu ta'aniidha.

Tafsiira (17-20)

Aayah armaan oli fi Qur'aana guutuu keessatti, seer-lugni Afaan Arabaa fi Afaan Oromoo hubatamu qaba. Akka seer-luga Arabiffaatti; yeroo baay'ee wantoonni waa hubachuu hin dandeenye, xumura saala dubartii agarsiisun ibsamu. Fkn, 'gaarreen' waa hubachuu hin danda'an. Kanaaf, aayah keessatti suyyirat (deemsifamte), kaanat (taate) jechuun xumura saala dubarti agarsiisu fayyadame. Garuu Afaan Oromoo keessatti, wantoonni baay'inna qaban, xumura baay'inna agarsiisuun ibsamu qabu. Kanaafu, hiika aayah armaan olii keessatti gaarreen danuu (baay'ee) waan ta'aniif "deemsifaman" jechuun hiikne. Amaariffanis, Ingilffaanis haaluma kanaan hiikkame.

Guyyaan Addaan baasu (Yawm al-Fasl)-Guyyaa Qiyaamaa Rabbiin gabroota isaa, gaarii fi badaa addaan baasu fi isaaniif ykn isaan irratti murteessudha.

Akka lugaatti, Al-Fasl jechuun wantoota lama ykn sani ol walitti makaman addaan baasuu fi fooyudha. Jecha Al-Fasl jedhu, yeroo baay'ee wanta hiikni isaa wal fakkaatuu fi wal makateef waan itti fayyadamanifi, jecha "murtii" jedhu bakka bu'a. Akkana ni jedhama, "Fasala al-haakimu baynal khasmayn" kana jechuun "Abbaan murtii wal-mormitoota lama jidduutti murteesse." Abbaan murtii haqaan yoo murteesse haqaa fi soba addaan baasa.

Guyyaan Qiyaamaa Guyyaa Addaan Baasu kan jedhameef wantoota lama mirkaneessufi: 1ffaa-Kaafamu fi jazaa ilaachisee wanta namoonni Qiyaamatti hin amanne morman ni mirkaneessa. Kunis dhugaa fi soba addaan baasudha. Warri har'a addunyaa keessatti, "Du'aan booda kaafamuun hin jiru." jedhan, Guyyaa Qiyaamaa, oduun isaanii kuni soba akka ta'e ni mirkanaa'a. 2ffaa-Wanta namoonni keessatti wal dhaban ilaachisee isaan jidduutti murteessu. Akkasumas, tokko kan biraa irratti waan daangaa darbeef isaan jidduutti murteessun haqa dhaabu. Namoota jidduutti erga murteesse booda gariin gara Jannataa, gariin immoo gara Jahannam deemun addaan baafamu.

Kanaafu, Rabbiin azza wa jalla, Guyyaa Qiyaamaa Muslimaa fi kaafira, mu'minaa fi munaafiqa, nama dhugaati fi nama kijibaa, haqaa fi soba addaan baasa. Kanaaf, Guyyaan Qiyaamaa **Guyyaa Addaan Baasu (Yawmul-Fasl)** jedhame.

Miqaat jechuun wanta tokko hojjachuuf waqtii murteefamaa fi beellama yeroon isaaaf godhameedha. Guyyaan Qiyaamaa yeroo beellamama akka ta'e ibsuun namoota waa'ee Guyyaa Qiyaamaa ilaachise, "Maaliif dafee hin dhufne? Maaltu tursiisee?" jechuun gaafatanii fi odeefanno isatti qoosan irratti deebii deebisa. Sababni isaas, osoo duubatti hafee fi tureellee beellamni (qaxaroona) yeroo isaaaf

murteefameen alatti hin ta'u.

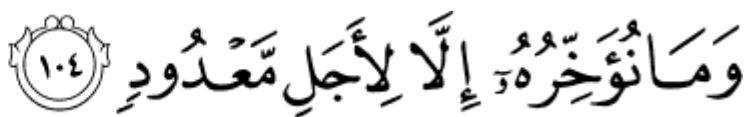
Hiikni kanaa: Guyyaa Qiyaamaa tursiisuu jechuun hin argamu jechuu miti. Jecha biraatin, Guyyaan Qiyaamaa yeroon isaa waan tureef Qiyaamaan hin dhaabbatu jechu miti. Ammas, Qiyaamaa kijibsiisuun keessan yeroo isaaf murteefame akka jijiru wanta Nu taasisuu miti. Garuu Rabbiin suutuma suutaan yeroo isinitti fida. Kana keessa warroota Qiyaamaa kijibsiisanif akeekachiisatu jira. Sababni isaas, tarii dhiyootti dhufuu danda'a, hin beekkamu. Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa ni jedha:

"[Qiyaamaan] tasa malee isinitti hin dhuftu." Suuratu Al-A'araaf 7:187

As-Suur (Xurunbaa) jechuun wanta akka gaafa horii fakkaatu gama tokkon geengoo dhiphoo, gama biraatin immoo geengoo bal'aa kan ta'eedha. Keessi isaa immoo qullaa keessaan afuufun danda'amuudha. Gama dhiphaa ta'een yommuu afuufan gama bal'aa ta'een sagalee baasa. Guddinna xurunbaa Guyyaa Qiyaamaa afuufamu Rabbiitu beeka. Xurunbaan kuni addunyaan tuni akka xumuramtuu, ergasii namoonni du'an akka kaafamaniif Malaaykaa isa afuufu qaba.

Saraabaa (siribduu) jechuun walakkaa guyyaa keessatti aduun garmalee hoo'u irraa kan ka'ee dirree ykn asfaalti irratti fagooraa yommuu ilaalan bisaan fakkaate wanta mul'atuudha. Garuu yommuu bira gahanii ilaalan bisaani miti.

Kana booda ibsi keeyyattotaa: Dhugumatti Guyyaan addaan baasu Guyyaa Qiyaamaa kan isa keessa Rabbiin azza wa jalla gabroota jiddutti murteessudha. Tola Isaatiin warroota toltaa hojjataniiif mindaa guddaa murteessaf, warra hamtuu hojjatan immoo adlii (haqummaa) Isaatiin isaan irratti adabbii cimaa murteessa. Guyyaan Qiyaamaa murtii Rabbiitiin yeroon isaa kan murtaa'ee fi beekkameedha. Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa ni jedha:

"[Guyyaa Qiyaamaa] yeroo lakka'ameef (murtaa'ef) malee hin tursiisnu." Suuratu Huud 11:104

Guyyaan kuni yoo dhufe, waadaan Rabbiin olta'aan galee isa keessatti ni raawwatama. Guyyaan kuni kan jalqabu yommuu malaaykan guddaan kan Rabbiin itti gaafatamummaa afuuffi itti kenne xurunbaa afuufudha. Yommuu Malaykaan kuni xurunbaa si'a lammataaf kaafamaaf afuufu, namoonni addunyaaa keessatti iddo qormaataa kaa'amani turan qabrii isaanii keessaa yaa'un garee gareen hatamtamaan gara iddo murtiitti dhufu.

Samiinis babbanamuun hulaa fi karaa malaaykoni iddo murtiitti argamuuf ittiin gadi bubbu'an taati. Gaarreenis hiddarrraa bubbuqifamanii awwaara ta'uun qilleensa keessa bittinaa'u. Bakki gaarreen kuni irraa bubbuqifaman akka siribdu ta'a. Kana jechuun bakka gaarreeni ni mul'ata, garuu gaarreen bakka kana dhugaan hin jiran. Sababni isaas, daaraa ta'uun waan bittinaa'aniif.

78:21

?????? ?????????? ??????? ??????????????

?????dhugumatti?????????Jahannam?????taate?????????riphxuu,

Dhugumatti Jahannam riphxuu taate.

78:22

????????????????? ??????????????

????????????daangaa darbitoota?????????iddoo deebii,

Daangaa darbitootaaf iddoodeebiti.

Tafsiira (21-22)

Riphuu jechuun diina haleeluf ykn wanta tokko tasa qabuuf dhokatanii eegudha.

“Dhugumatti Jahannam riphxuu taate.” Kana jechuun dhugumatti Jahannam warroota kafaranii fi daangaa darban riphxee eegdi. Ergasii, nama Rabbiin achi keessa akka seenu murteesse of keessatti butti.

“Daangaa darbitootaaf iddoodeebiti” kana jechuun Gooftaa isaanii irratti boonun warroota daangaa Rabbii darbaniif Jahannam mana, iddo itti deebi'anii fi iddo gahuumsa dhuma keessa jiraataniidha. Warra kafaruun, shirkii hojjachuu fi badii gurguddaa adda addaa raawwachuun daangaa darban, du'aan booda erga kaafamanii booda idoon isaan itti deebi'anii fi gahuumsi isaanii Jahannam ta'a. “Bara baraan ishii keessa turu.”

78:23

????????????? ??????? ??????????????

?????????????turu????????ishii keessa?????????bara baraan (yeroo
dheeraa)

Bara baraan ishii keessa turu.

Tafsiira

Kana jechuun yeroo dheeraa dhuma hin qabne Jahannam keessa jiraatu. Sababni isaas, kaafirota waan turaniif, adabbiin isaan irraa addaan hin citu. Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa ni jedha:

“Namni Rabbii fi Ergamaa Isaa faallesse, dhugumatti ibidda Jahannam abadi yeroo hundaaf keessa

jiraatantu isaaf jira." Suuratu Al-Jinn 72:23 (Kana jechuun namni wanta Rabbiin itti ajajee fi dhoowwe keessatti Isa faallesse, Ergamtoota Isaa kijibsiisee, ergaa Isaatti amanuu dide, Jahannami Guyyaa Qiyaamaa seenutu isaaf jira. Yeroo hundaa achi keessa jiraata. Ma'asiyaan yeroo hundaaf Jahannam keessa akka jiraatan nama taasisuu Islaama keessa seenu diduu fi hundeewwan iimaanatti amanuu diduudha. Gabaabumatti kufriidha. Namni kafare kana jechuun Rabbitti, malaykota Isaatti, kitaabban Isaatti, Ergamtoota Isaatti fi Guyyaa Qiyaamaatti amanuu dide, yeroo hundaa abadii Jahannam keessa jiraata.)

78:24

????? ?????????? ?????? ?????? ?????? ????????????

????hin????????dhandhaman????ishii
keessatti????qabbana????hin, fi????dhugaati,

Ishii keessatti qabbanas ta'ee dhugaati hin dhandhaman.

78:25

????????? ?????????? ????????????????

?????malee?????bishaan akkaan danfaa ??????????malaa, fi

Bishaan akkaan danfaa fi malaa malee.

78:26

????????? ????????????

?????jazaa (adabbii)?????walmadaalu.

Jazaa wal-madaalu.

Tafsiira (24-26)

"Ishii keessatti qabbanas ta'ee dhugaati hin dhandhaman. Bishaan akkaan danfaa fi malaa malee." Kana jechuun daangaa darbitoonni Jahannam keessatti wanta qaamaa fi qalbii isaanii qabbanessus ta'ee, dhugaati dheebu isaanii irraa kutu hin argatan. Kana irra, bishaan garmalee danfaa fi malaa dhandhamu. Azaaba (adabbii) kanaan kan adabamanifi sababa jirenya addunyaa keessatti badii fi yakka gurguddaa akka kufrii, shirkii, wanta Ergamaan Gooftaa isaanii itti geesse kijibsiisuu hojjata turaniifi. Kanaaf ni jedhe, "Jazaa wal madaalu" kana jechuun adabbii hojiwwan isaanitiin wal gituu fi walitti galu adabamu. Kuni adabbii haqummaan (Justice) ta'eedha. Akkuma isaan badii gurguddaa fi hojii fokkuu hojjatan, adabiin isaaniis akkasuma guddaa fi badaa ta'a.

78:27

?????????? ??????? ??? ??????? ????????????

?????????dhugumatti
isaan????????turan???hin????????sodaatan????????qorannoo,

Dhugumatti, isaan qorannoo hin sodaatanu turan.

Tafsiira

Kana jechuun isaan du'aan booda kaafamutti waan hin amanneef "gara fuunduraatti hojii badaa hojjannuuf ni qoratamna, Guyyaa Murtii hojii badaa kanaaf ni adabamna" jechuun hin sodaatan. Kanaafi, fedhiin qullaan isaaniiti fi sheyxanni jinni fi namaa suuta suutaan badii Jahannam keessatti yeroo hundaaf akka turan isaan taasisutti dabarsan.

Osoo qorannoo fi adabbii Guyyaa murtii sodaatanii silaa kufrii, shirkii fi badii gurguddaa hin hojjatu turan. Qiyaamatti amanu dhabuun isaanii badii gurguddaatti akka liyan isaan taasise. Kanaafi, namni Qiyaamaatti yoo hin amaniin, karaa qajeelaa irraa jallachuun badii gurguddaatti lixa. Ergasii yoo hin tawbatin, jazaa (adabbii) badii isaa ni argata. Qur'aana keessatti ni jedha:

وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَكُونُ

"Dhugumatti warri Aakhiratti hin amanne, karaa [qajeelaa] irraa kanneen jallataniidha." Suuratu Al-Mu'minuun 23:74

78:28

????????????????? ?????????????????? ????????????????

?????????????kijibsiisan?????????????Aayaata
Keenya?????????kijibsiisa.

Aayaata Keenya kijibsiisuu ni kijibsiisan.

Tafsiira

Kana jechuun aayaata (keeyyatootaa fi ragaalee) ergamtoota Keenya irratti buusne kijibsiisa cimaa ni kijibsiisan. Kijibsiisu jechuun wanta tokko soba akka ta'etti yaadudha. Keeyyatootaa fi ragaaleen Rabbii olta'aa irraa dhufan haqaa fi akka aduutti ifa ta'anii osoo jiranu, daangaa darbitoonni ni kijibsiisan. Kunis sababa lammataa adabbii cimaatti Guyyaa Qiyaamaa isaan geessudha. Osoo keeyyatootaa fi ragaalee kanniinitti amananii, silaa ni hordofu turan. Ajajoota keeyyatootaa kunniin of keessaa qaban yoo itti bulan, adabbii jalaa ni bahuu jechuudha. Isaan kana hundaa waan hin hojjanneef adabbiif of saaxilan.

78:29

????????? ?????? ?????????????? ??????????????

????????hundaa?????wanta?????????????walitti qabne
(galmeessine)????????barreefamaan

Wanta hundaa barreefamaan walitti qabne.

Tafsiira

Kana jechuun xiqqaas fi guddaa, gaarii fi badaa hundaa Kitaaba keessatti galmeessinee jirra. Yakkamtooni badii isaan hin hojjanneen adabamu hin sodaatin, hojii isaanii irraa “waa ni badaa ykn ni dagatama” jedhaniis akka hin yaanne. Wanti isaan hojjatan hundi gonkumaa hin badu ykn hin dagatamu. Kana irra, kitaaba keessatti galmaa'e walitti qabama. Ergasii Guyyaa Qiyaamaa galmeen hojiin isaanii itti galmaa'e kunis isaaniif dhiyefama. Akkuma Rabbiin (Subhaanahu wa ta'aalaa) jedhe:

وَوُضَعَ الْكِتَبُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ
يُؤَيْلَئِنَا مَا إِلَّا هَذَا الْكِتَبُ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا
أَحْصَنَهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا

٤٩

“Galmeenis ni kaa'ama. Yoma san yakkamtoota waan isa keessa jiru irraa sodaattota ta'anii argita. Ni jedhus, “Yaa badii keeinya! Kuni kitaaba akkamii, xiqqaas guddas walitti qabu malee hin dhiifne!” Wanta hojjatan dhiyataa ta'ee argatu. Gooftaan kee eenyullee hin miidhu.” (Suuratu al-Kahf 18:49)

78:30

????????????? ?????? ?????????????? ?????? ??????????????

?????????kanaafu dhandhamaa,????? hin?????????isiniif
daballu?????malee?????adabbii

“Kanaafu, dhandhamaa! Adabbii malee [homaa] isiniif hin daballu.” [Isaaniin jedhama].

Tafsiira

Kuni wanta Guyyaa Qiyaamaa warroota Jahannam keessa seenaniin jedhamuudha. Hiikni isaas: Adabbii kana dhandhamaa, adabbii malee homaa isiniif hin daballu. Yeroon yeroon adabbiin isaanii ni dabala. Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa ni jedha:

**الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زَدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ
الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ**

"Warroota kafaranii fi karaa Rabbii irraa [namoota] dhoowwan, sababa isaan balleessaa turaniif adabbii irratti adabbii isaaniif daballa." Suuratu An-Nahl 16:88

Rabbitiin subhaanahu wa ta'aalaa rahmata fi tola Isaatin adabbii cimaa kanarrraa nu haa eegu.

78:31

?????? ?????????????????? ??????????????

?????dhugumatti?????????????warra Rabbiin
sodaataniif????????milkaa'inn,

Dhugumatti warra Rabbiin sodaataniif milkaa'innatu jira.

Tafsiira

Kana jechuun imala qormaataa tan taate jirenya addunyaa keessatti namoonni Rabbiin sodaatan (muttaquun) Guyyaa Qiyaamaa injifannoo fi bu'aa guddaa argatu, sharrii irraa nagaha ta'u.

Muttaquun (muttaqoota) jechuun: namoota wanta Rabbiin dirqama isaanirratti godhee hojjachuu fi wanta Inni dhoowwe dhiisun adabbii Isaa irraa of eeganiidha. Wanti guddaan dirqama isaan irratti godhee keessaa iimaana, Isa qofa gabbaruu fi hojji gaggaarii akka salaata, sooma fi ksf dha. Wantoota Inni dhoowwe keessaa kufrii, shirkii fi hojji babbadoo biroo kan qaamaan, qalbii fi arrabaan wal qabataniidha.

Milkaa'u jechuun wanta badaa jibban jalaa nagaha bahuu fi wanta gaarii jaallatan argachuudha. Warri Rabbiin sodaatan (muttaqoonni) ibidda jalaa nagaha bahuun Jannata waan seenaniif warra milkaa'aniidha. Itti aanse iddo milkaa'innatti (Jannata keessatti) maal fa'a akka argatan tarreessa:

78:32

????????????? ??????????????

?????????Ashaakiltiwwan?????????inaba (waynii)

Ashaakiltiwwanii fi inaba

Tafsiira

Ashaakilti jechuun lafa mukkeen firii buusan qabduu fi kan dallaan (haxiriin) itti haxirameedha. Inaba jechuun firaafiree baay'ee mi'aayudha. Amaariffaan wayn, ingiliffaan grape jedhama. Bifa adda addaa qaba. Fakkii armaan gadi irraa ilaalun ni danda'ama:

Warra Rabbiin sodaataniif Jannata keessatti mukkeen garagaraa firaafiree buusanii fi inabatu jira.

78:33

????????????? ??????????????

????????????dubartoota harma guntuttuu????????umriin wal-qixa
kan ta'an

Dubartoota harma guntuttuu umriin wal-qixa ta'antu jira.

Tafsiira

Kawaa'ib hedдуминнаа “kaa'iba” ti. Kaa'iba jechuun dubara harmii ishii guuttamee geengawaa (naannawaa) ta'ee fi olbaheedha.

Atraab jechuun immoo umriin wal qixa kanneen ta'aniidha. Kanaafu, “wa kawaa'iba atraabaa” jechuun shamarran harmi isaanii guuttamee geengawa (naannawaa) ta'uun olbahee fi umriin isaanii wal-qixa kan ta'eedha. Jannata qananii keessatti Rabbul aalamiina warra Isa sodaataniif uume.

78:34

???????????? ??????????????

?????????geeba????????guuttamaa

Geeba (xoofoo) guuttamaa.

Tafsiira

Ka'as jechuun geeba (meeshaa dhugaati) khamriin (farshoon, daadhiin) keessa jiruudha. Kanaafu, ka'asan dihaaqaa jechuun geeba khamriin guuttamee fi nama dhuguuf wal duraa duubaan dhangala'uudha. Farshoon ykn daadhin Jannataa gonkumaa nama hin macheessu.

78:35

????? ?????????????? ?????? ?????? ?????? ?????? ??????????????

???hin????????????dhagahan?????achi keessatti?????dubbii
faaydi hin qabne?????hin, fi?????????wal-kijibsiisuu

Achi keessatti dubbii faaydi hin qabnee fi wal-kijibsiisuu hin dhagahan.

Tafsiira

Kana jechuun Jannata keessatti dubbii faaydi hin qabne fi sobaa hin dhagahan. Akkasumas, tokko kan biraan kijibsiisu. Warri addunyaa tanaa khamrii (farsoo) yoo dhugan dubbii faaydi hin qabne fi badaa dubbatu. Garuu Jannata keessatti khamriin qulqulluu nama hin macheessine waan taateef, warri Jannataa dubbii faaydi hin qabnee fi sobaa hin dubbatan, hin dhagahanis. Jannani ganda qananii faalama hundarrraa qulqulluu waan taateef, dubbiin faayda hin qabnee fi tokko kan biraan kijibsiisun achi keessatti hin malu (hin ta'u). Rabbiin subhaanahu wa ta'aalaa ni jedha:

"Achi keessatti dubbii faaydi hin qabnee fi wal yakkuu hin dhagahan, nagaha nagahaa waliin jechuu malee." Suuratu Al-Waaqi'a 56:25-26

Jannata keessatti eenyullee badii hin hojjatu. Kanaafu, wal yakkuun hin jiru. Akkasumas, Jannata seenun dura qalbii isaanii keessaa jibbii, wal hinaafu fi amaloonii badaan hundi ni qulqullaa'a. Kanaafu, wal arrabsuun, wal hamachuu fi soba dubbachuun hin jiru. Hundi isaanitu obboleeyyan wal jaallattanii fi wal kabajan ta'anii jiraatu.

78:36

????????? ???? ?????????? ?????????? ??????????

?????????mindaa????irraa????????Gooftaa
kee,????????kennaa????????gahaa

Mindaa Gooftaa kee irraa ta'e, kennaa gahaa [mindeefamu].

Tafsiira

Asitti jechoota sadii haala badhaasa warra Rabbiin sodaatanii ibsan haa ilaallu: Jazaa'an (mindaa), Axaa'an (kennaa), hisaabban (gahaa, herregamaa)

Mindaa jechuun sababa hojii tokko hojjataniif wanta namaaf kennamuudha. Kennaan immoo wanta dabalata fi akkanumatti namaaf kennamuudha. Rabbiin subhaanahu wa ta'alaa warroota Isa sodaataniiif hojii hojjataniif mindaa ni kennaaf. Garuu hojiin isaanii qofti Jannata waan isaan hin seensifneef mindaa isaanii isaaniif baay'isuun tola Isaatiin kennaa guddaa isaaniif kenna. Wanti Inni isaaniif kenu, jirenya isaanii keessatti isaan kan gahuudha. Kanaafu, sababa hojii isaanitiif mindaa ni kenneef.

Tolaa fi rahmata Isaatiin mindaa kana isaaniif guddisuu fi baay'isuun kennaa ni kenneef. Hojii gaarii takka isaaniif baay'isuun mindaa kudhan ykn dhibba torba ykn san caalu kennaaf. Tola Rabbiitiin hojii takkaaf mindaa kudhan ykn dhibba torba ykn san caaluu argachuun niyyaa fi qulqullinna hojii irratti hundaa'a. Namni hojii isaa keessatti niyyaan isaa qulqulluu ta'ee fi haala guutuu fi sirrii ta'een hojjate, mindaan isaa akkasuma guddaadha. Kanaafu qananiin Jannataa isaaniif mindaa, kennaa fi gahaadha.

78:37

?????? ?????????????? ?????????? ?????? ?????????????? ?????????????? ??? ?????????? ?????? ??????????

?????Gooftaa?????????????samiwwan????????dachii,
fi?????wanta, fi?????????isaan lamaan jidduu?????????Ar-
Rahmaan,???hin?????????danda'an?????Isa
irraa?????dubbachuu

Gooftaa samiiwwan, dachii fi wanta jidduu isaanii jiru, Ar-Rahmaan ta'e [irraa mindeefaman]. Isatti dubbachu hin danda'an.

Tafsiira

Kana jechuun kennaa guddaa kana Gooftaa samii torban, dachii fi wantoota isaan keessa jiran hunda umee fi too'atu irraa argatan. Akkasumas, Inni Ar-Rahmaan kan ta'ee, rahmanni Isaa waan hundaa kan dhaqqabee fi haguugeedha. Hanga qananii guddaa kana argatanitti isaan kunuunsun ni guddise, isaaniif ni mararfate. Sababa rahmata Isaatiin mindaa fi kennaa guddaa kana argatan.

Itti aanse Guyyaa Qiyaamaa Guddinna Isaatii fi guddinna aangoo Isaa ni ibse. Guyyaa san uumamtoonni hunduu ni cal'isuu, homaa hin dubbatan. "Isatti dubbachu hin danda'an." Kana jechuun hayyama Isaatiin ala eenyullee dubbi Isa waliin jalqabuu hin danda'u.

78:38

????????? ??????? ?????????? ?????????????????????? ?????? ????? ?????????????????? ?????? ????? ?????? ????? ?????????????????
????????? ??????????????

??????Guyaa??????dhaabbaatu????????Ruuhiin?????????????????malaykoonni,
?????????dubbatu?????malee????kan ?????hayyame????isaaf?????????????Ar-
Rahmaan,?????dubbate, fi?????wanta sirrii.

Guyyaa Ruuhi fi Malaaykonni hiriiran dhaabbatan, kan Rabbiin isaaf hayyamee fi wanta sirrii dubbate malee isaan hin dubbatan.

Tafsiira

Wantoota Guyyaa Murtii adeemsifaman keessaa tokko Ruuhi (Malaykaan Jibriili) fi Malaaykonni biroo cal'isanii fi hiriira galanii Rabbiin fuundura dhaabbatu. Rabbiin azza wa jalla gabroota Isaa jireenya addunyaa iddo qormaataa kaa'amaniit turan ilaalchisee qorannoo akka dhaabuu fi murtii akka dabarsuuf hirira galanii dhaabbatu. Guyyaa san eenyullee nafsee ofiitif ykn nama biraatiif jedhee Rabbiitti waa dubbachuu hin danda'u, akka dubbatu yoo isaaf hayyamee fi dubbiir sirrii dubbate malee. Ulaagaalee lamaan kanaan malee eenyullee dubbachuu hin danda'u:

1ffa-a-Kka dubbatu Rabbiin isaaf hayyamuu
2ffa-a-Wanti inni dubbatu sirrii ykn dhugaa ta'uudha.

78:39

????????? ?????????? ?????????? ?????? ?????? ?????????? ?????? ?????????? ?????????? ??????????????

??????Suni????????Guyyaa????????Haqa????kanaafu,
namni????fedhe????qabata????gara????Gooftaa
isaa????????deebii

Suni Guyyaa Haqaati. Kanaafu, namni fedhe gara Gooftaa Isaatti [karaa] deebii qabata.

Tafsiira

"Suni Guyyaa Haqaati." Kana jechuun Guyyaan Qiyaamaa wanta argamuudha, shakkii hin qabu. Hiikni bira, Guyyaan Qiyaamaa Guyyaa dhugaa sobni itti hin makamneedha. Sababni isaas, Gaafa san dhimmoonni hundi harka Rabbii jiru. Rabbiin irraa dhugaa malee wanti bira hin ta'u. Faallaa kanaa, guyyaa jirenya addunya keessatti namoota iddo qormataa kaa'aman irraa sobni baay'een ni argama. Jirenya tana keessatti Rabbiin isaan qoruuf fedhii bilisaa waan isaaniif kenneef, fedhii qullaan

haqaan wal faalleessu qabu. Garuu Guyyaa Qiyaamaa haqa ykn dhugaa malee homtu hin ta'u. Namoota hunda jidduutti haqaan murteefama.

“Kanaafu, namni fedhe gara Gooftaa Isaatti [karaa] deebii qabata.” Kana jechuun Guyyaan Qiyaamaa fi wanti isa keessatti adeemsifamu haqa ykn dhugaa ta’uu erga beektanii, namni fedhe dhugaan amanuun, tawbachuu fi hojii gaggaarii hojjachuun karaa Gooftaa isaatti isa geessu haa qabatu.

78:40

????????? ?????????????? ?????????? ?????????? ?????? ?????????? ?????????? ??? ?????????? ?????????? ??????????

??????dhugumatti Nuti?????????????is in
????argu?????????namni???wanta????????dabarsite????????harki
isaa lamaan????????jedhu????????kaafirri,????????maal
qaba..osoo????ta'ee?????biyyee

Dhugumatti, Nuti adabbi dhiyoo isin akeekachiisne, Guyyaa namni wanta harki isaa lamaan dabarsan argu fi kaafirri, "Maal qaba osoo biyyee ta'ee [hafee]!" jedhuudha.

Tafsiira

“Dhugumatti, Nuti adabbii dhiyoo isin akeekachiisne,” Yaa namoota azaaba (adabbii) Guyyaa Qiyaamaa kalaaye fi dhiyaate isin akeekachiisna. Guyyaan Qiyaamaa dhufuun isaa waan mirkanaa’ef dhiyoodha. Wanti dhufu hundi dhiyoo waan ta’eef. “Kullu maa huwa aati fahuwa qariibun” jedhama. Kana jechuun “Wanti ni dhufa jedhame hundi dhiyoodha.”

Akekachisuu jechuun wanta sodaachisaa beeksisuudha. Rabbiin warroota daangaa darbanii fi kijibsiisan akekachisuu irraa wanti hubatamu, yakka isaanitiif du'aan dura yoo hin tawbatin, adabbii cimaa fi laaleessaa isaaniif qopheesse beeksisuudha.

Rabbiiin subhaanahu wa ta'aalaa adabbiin kuni du'aan booda erga kaafamanii Guyyaa Qiyaamaa haa ta'uu malee dhiyoo akka ta'e ibse. Sababni isaas, nama hundaafu jireenyi addunyaa gabaabdudha. Namoonni erga du'anii booda hubannoон yeroо nafsee isaanii keessaa ni haaqama. Yommuu kaafaman, du'aa fi kaafama jidduu guyyaa ykn cinaa guyyaa malee akka hin turreetti isaanitti dhagahama. (Namni du'e akka nama rafee waan ta'eef hamma qabrii keessa ture hin beeku. Namni hirriba cimaa sa'aati dheeraaf rafe, hangam akka rafe hin beeku. Sa'aati saddeet osoo rafeellee sa'aati takka waan rafe isatti fakkaata. Namni du'es osoo waggaа miliyoona tureellee yommuu kaafamu qabrii keessa yeroо gabaabaf waan ture isatti fakkaata.)

“Guyyaa namni waan harki isaa lamaan dabarsan argu...” kana jechuun adabbiin dhiyoон kan ta’u Guyyaa namni addunyaa qormaataa keessatti wanta hojjatee dabarse arguudha. Gaaris ta’ee baaда, wanta duraanis ta’ee kan boodaa hundi isaaf dhiyaата. Rabbiin subhaанahu wa ta’alaa ni jedha:

"Guyyaa lubbuun hundii toltaa irraa waan hojjattee fi hamtuu irraa waan hojjatte [ishii fuunduratti] dhiyaatee argitu [yaadadhu]. Osoo jidduu ishiitii fi jidduu isaa (hamtuu hojjattee) fageenyi dheeran jiraate jaallatti. Rabbiin Of irraa isin akeekachiisa. Rabbiin gabrootaaf mararfataadha." (Suuratu Aali-Imraan 3:30)

Guyyaa Murtii namni badii hojjate dabarseef garmalee gaabbuun, "Osso anaa fi badii kana jidduu fageenyi dheeraan jiraate ykn garmalee osso badii kanarraa fagaadhe maal qaba!" jechuun hawwa. "Rabbitin Of irraa isin akeekachiisa" kana jechuun adabbii Isaa isin sodaachisa. (Tafsiir ibn Kasiir-2/336)

Namni wanta hojjate, dubbatee fi itti amane hunda galmaa'e ni argata. Wanta jirenya isaa keessatti hojjatu guutuu galmeessun salphaadha. Yeroo ammayyaa kana keessatti viidiyoo fi oodiyoon namni hojjate, hojii fi gocha namni wagga baay'ee dura hojjate galmeessanii kaa'u. Fesbuukin guyyaa guyyaan wanta waggoota darban keessa poosti goone nutti mul'isa. Rabbitin subhaanahu wa ta'aalaa wantoota hundaa uume, hojii ilmaan Adam hunda galmeessu irratti danda'aadha. Kanaafu, Guyyaa Murtii namoonni hundiinu wanta hojjatanii dabarsan ni argu.

"kaafirri, " maal qabaa osso biyyee ta'ee [hafee]!" jedhuudha." Kana jechuun Guyyaan Qiyaamaa Guyyaa kaafirri "Osso kaafamu baadhee fi zalaalamii biyyee ta'ee hafee maal qaba!" jechuun hawwuudha. Namni addunyaa keessatti Rabbii olta'aatti hin amannee fi Isaaf hin ajajamnee yommuu adabbii cimaa arguu, osso biyyee ta'ee fi uumamu baatee hawwa.

Wanti kaafironni addunyaa irratti ittiin qoosan, Guyyaa Murtii immoo wanta ittiin gaabban ta'a. Addunyaa irratti akkana jechaa turan, "Sila nuti erga duunee biyyee fi lafee taane booda ni kaafamnaa?" (Suuratu As-Saaffaat 37:16) Guyyaa Qiyaamaa immoo "osso biyyee ta'e hafe maal qabaa!" jechuun gaabbu.

Rabbitin subhaanahu wa ta'aalaa kufrii, shirkii, shakkii, nifaaqa fi sharrii hundarraa akka nu eegu kadhanna. Alhamdulillah Rabbil aalamiin tafsiirri suuratu An-Naba'i asirratti xumuramee jira.

Maddoota:

Tafsiiru Sa'dii-1068-1070

Ma'aariju tafakkuri wadaqaa'iqu tadabbur-15/11-31, Abdurahmaan Habanka

Tafsiiru Xabarii-24/7-53

Tafsiiru tahriir wa tanwiir-30/14-55

Tafsiiru Ibn Kasiir-7/459-468

Tafsiiru Qurxubii-22/15

Date Created

November 14, 2021

Author

jibril-ismael